Ч. 280. Львів. четвер дня 21. грудня 1906. (3. сїчня 1907.) Річник X.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цїлий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . 5 кор.
на місяць . . . 1·70 кор.
За границею:
цїлий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановпх псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім недїль і руских сьвят о 5½ год. пополудни.
Редакция, администрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Дамбровского (Хорунщина). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажи Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Виповіджене війни намісникови і краєвому маршалкови.

(X) Подоляки, котрі під проводом п. Козловского в польскім колі творять найбільш реакцийний табор, найнеприхильнїйший виборчій реформі, не посїдали ся з лютости, коли внесенє Толїнґера про плюральність перепало в посольскій палатї. Одначе всеж ще покладали они надію на се, що палата вельмож ухвалить плюральність у виборчій реформі, а надія була на се тим більша, що виборча комісия палати вельмож ухвалила плюральність і numerus clausus 8 голосами проти трех. Правительство заявило ся проти сеї ухвали, котра рівнала ся відкиненю виборчої реформи і поробило всякі можливі заходи, щоби в повній палатї запевнити собі більшість для ухвали посольскої палати. І дійсно, по нарадах трех головних сторонництв виявило ся, що значна більшість членів палати вельмож є проти плюральности, а бажає лише numerus clausus. Наслїдком сего члени виборчої комісиї палати вельмож поскладали свої мандати, а нова комісия відкинула плюральність, що також ухвалила повна палата. Мрії подоляків розпали ся як дим, виборча реформа стане законом, а се вивело їх з рівноваги і довело до великої лютости.

З ч. 290 Gazety Narodowej, головного дневника подоляків, появила ся різка статя п. з. »Vae vi toribus« (Горе витязям!), неперечно з пера п. Козловского, в котрій виступає з острими погрозами проти обидвох начальників краєвих, намісника і маршалка. Жалуючи, що бодай часть ухвал польского кола що до віку не осягнула більшости в палатї вельмож, приписує автор сеї статї вислїд голосованя (відкиненє плюральности *нечуваному напорови*, за котрий робить одвічальним *правительство*. Крім сего висловлює жаль, що два *мінїстри-земляки* в кабінетї бар. Бека, не мали на стілько впливу, щоби не допустити до такого напору в напрямі противнім ухвалам кола. Відтак почитує се яко похибку правительства, що оно викликало заяви професорів унїверситетских в користь виборчої реформи, нагадуючи при тім, що таке правительство, як Таффе-Дунаєвский, дало би було се добре відчути професорам. Дальше жалує автор згаданої статї, що »сю тяжку працю«, яку в комісиї повело ся осягнути (за плюральностю) ґр. *Пінїньскому* і Плєнерови, инші члени польскі палати вельмож знищили на нарадї у ґубернатора д-ра Білїньского, та що не всї польскі члени палати вельмож голосували за плюральностю в дусї ухвал кола.

Все те приписує автор статї »Vae victoribus« »*неперечній участи* намісника ґр. Андрія *Потоцкого* і кр. маршалка ґр. Станїслава *Баденього в аґітациї проти плюральности*«, що очевидно подоляків „вельми заболїло“.

Ґр. Потоцкому докоряє він, що почував ся передовсім урядником і підняв ся сеї ролї в палатї вельмож і підсуває єму, що повинен був уступити із свого становища, хоч закриває сю гадку тим, що в сій хвилї таким кроком ще більшу був би наніс шкоду краєви.

Але ще з більшим докором звертає ся автор сеї статї проти ґр. *Баденього*, котрий *більше* мав причинити ся до поваленя плюральности, як намісник і при сїй нагодї дає лекцию маршалкови, що він повинен бути *товмачем независимої опінїї краю*, а се тому, бо соймова більшість противить ся рівности виборчого права. При тім докоряє маршалкови *надмірним опортунїзмом* і щораз *більшим кокетованєм з радикалїзмом*! Окрім сего з певною погрозою на адресу маршалка додає, що він передчасно ескомтує зміну соймової більшости.

Вихваливши ґр. Пінїньского за велику строгість засад, несхитну послїдовність і незрушену відвагу цивільну в єго промові, кличе: vae victoribus на адресу намісника і кр. маршалка, за „полїтику газарду“, за „недоцїнюванє впливу *краю*“ і полїтичну боязливість, що капітулює перед програмою в справах засадничих перед боротьбою.

Подоляки з п. Козловским et comp. на чолї думають все ще, що они репрезентують край, що їх бажаня середновічні є опінією краю. Та що намісник і маршалок краєвий повинні бути слїпими орудями їх волї. Можна собі уявити, якби виглядав намісник і кр. маршакок, котрі всеж таки повинні мати на оцї

Козацькі звичаї на Кавказї.

(Сватанє в Бекешівскій станицї, баталпашинького відділу, кубаньскої области.)

(Дальше).

Коли гостї доволї наїдять ся і напють ся, то хтонебудь зі своиків молодого ставить на стіл порожну тарілку. В сю тарілку бояри кидають гроші, від 5 до 15 копійок кождий. Се називає ся „дарить жениха“. Після дарів всї виходять на двір і сїдають на конї. В гриву і хвіст коня молодого вплїтає ся ріжнобарвні ленти. Досїдаючи коня він бере узду і привязує до неї червону хустку. Ся хустина відріжняє молодого від прочих боярів і їздців.

Коли всї сядуть на коний, виїзджають на середину двора і впорядковують ся в ряд в такім порядку: перший молодий, потім старший боярин, а потім вже решта боярів. Як лише всї стануть в ряд, виходять до них з хати дружко і мати молодого. Дружко бере до рук довгу хворостину з вильчастим кінцем, сїдає на неї верхом і обїзджає довкола боярів; слїдком за ним іде мати молодого і несе в запасцї цукорки і инші присмаки, перемішані з хмелем. Она кидає всьо те на боярів, а ті старають ся ловити; так обходять боярів три рази. По третім разї мати підходить до сина, бере єго коня за узди і веде до воріт; в воротах она хрестить ся і пускає коня, син також хрестить ся і ґальопом виїзджає з воріт. За ним з двора вискакує старший боярин, а за ними і всї прочі бояри даючи по дорозї в воротах по одному вистрілови.

Виїхавши з двора молодого всї бояри летять до родичів молодої. Коли вїзджають в двір молодої, бояри знов стріляють, а потім уставляють ся в ряд. Мати або отець молодої виходить до боярів і гостить їх горівкою, після чого молодий і бояри їдуть на другі весїля.

Цїла ся партия боярів їздить по станицї до самого вечера. Підчас сих поїздок молодий перед кождим стрічним знимає шапку і низько кланяє ся єму. В сей день молодий повинен доконче обїхати три раз довкола церкви і відвідати „могилки“ (кладовище). Довкола церкви новобранець обїджає з почитаня для неї, а кладовище відвідує з тою цїлию, щоби помянути умерших; є повірка, що коли молодий не виявить належного почитаня мерцям, межи якими є вовкулаки і відьми, то они можуть всїх учасників весїля перемінити у „вовкулаків“. Вовкулака, після віруваня людий, похожий на зьвіра, подібного до вовка, тілько знатно більший від него і з обручем поперек туловища. Чоловік, пе

також другу народність в краю, руску, при такій автономії, якої домагає ся п. Козловский et cons. для Галичини, колиб намісник був одвічальний перед теперішньою більшостию соймовою! Крайна пора, щоби виборча реформа також в краєвім соймі відчинила вікна і двері для продуву иншого воздуха і усунула верховладу таких типових шляхтичів з XVII. століття, для котрих, як се виказує Лозиньский в знаменитім ділі Prawem i Lewem, не мали ніякого значіня ані закони, ані соймові ухвали, ані воля короля, лише власна необмежена бута і самоволя. Сей отже середньовічний дух кличе до намісника і маршалка: горе витязям, за те, що посьміли звернути бачність не на п. Козловского et cons. а на дійсну опінію краю, на домаганя широких верств народних польских і руских.

Польский шовінізм на поли шкільництва.

Перед нами одно з останніх чисел (з падолиста 1906.) місячника »Muzeum«, урядового видавництва »Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych« — отже найвисшої польскої педаґоґічної інстанциї в Галичині.

Начальна статя сего »Muzeum« п. з. »Obejście ustawy«, де порушуєть ся незвичайно важна справа для нас, така знаменна для польскої суспільности, що дивує нас, що майже ніхто досі не звернув на неї публично точнійшої уваги в нашій пресі (кромі однісінької статі в »Ділі«). А тим часом польска преса писала дещо обширнійше про тую справу та пояснювала її зі свого боку. »Słowo polskie« з 21. падолиста 1906 ч. 530. повторило тую статю з малими, але знаменними змінами та пропусками (змінено вступ статі з »Muzeum«, де »Muzeum« покликує ся на дотичні уступи зі »Słowa polsk-ого« (ч. 449 і 451), а пропущено зі статі в »Muzeum« два місця з середини, які очевидно видали ся навіть редакциї »Słowa polsk-ого« вже надто безстидним фарисейством та брутальним варварством. Кромі сего забирала в сій справі голос і »Gazeta lwowska« (ч. 222.), а львівска міска рада висказала також в сій справі свою гадку. А в нас про се майже ні слова.

А тим часом ся статя того рода, що руска суспільність мусить відповісти на неї та витягнути з неї відповідні консеквенциї. Бо статя подана без підпису і на начальнім місци — отже від редакциї і від самого »Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych« — і то подана без ніяких коментарів і застережень — отже редакция і »Towarzystwo« вповні годять ся з її змістом. А треба зважити, що »Towarzystwo« є одною з найповажнійших польских інституций і з єго голосом мусять числити ся відповідні круги. Таким робом статя п. з. »Obejście ustawy« набирає великого значіня, бо вона є голосом польскої суспільности, а той голос заважить і на нас самих.

Предметом обговорюваної статі є утворене міністерством просьвіти філії рускої ґімназиї у Львові і позволене шкільної краєвої ради на науку в рускій мові ґеоґрафії, математики та природних наук в окремім відділі (зложенім із самих Русинів) першої кляси і тих самих предметів із додатком історії в такім самім окремім відділі для Русинів другої кляси ґімназиї в Бережанах.

Сі дві події — каже автор згаданої статі — своєю незвичайностию звернули на се увагу цілої публичної опінії та викликали ряд коментаріїв, а навіть голосні прояви невдоволеня (пр. дискусия на сю тему в львівскій міскій раді дня 26. вересня 1906), бо вони є »нехтованєм законів«.

»Закон з дня 22. червня 1867. — говорить ся там дальше в дословнім перекладі — о викладовій мові в народних та середних школах (ч. 13. дн. з. краєвих) поставив як начальну основу середного образованя в нашім краю се, що воно має бути одноцільне, що має відбувати ся в польскій мові.

На місце одноцільного середного образованя в німецкій мові вводив закон з 1867. р. одноцільне образованє в польскій мові, обовязуюче подібно як і попередне німецке польску та руску молодіж сего краю«.

Дальше впевняє редакция »Muzeum«, що »краєвий закон з 1867. р. лишає отвором браму дня розвою рускої культури«, бо галицкий сойм застерігає собі право »своєю волею розширювати постепенно виклади в рускій мові« а дальше уступ пропущений в Słow-і polsk-ім звучить: »To liberalne i niezwykle szlachetne zastrzeżenie ustawy... dawało możność rozwijania stopniowo i w miarę potrzeby odrębnej kultury ruskiej. Z możności tej korzystali skwapliwie rzecznicy i przedstawiciele ludności ruskiej, a każde ich żądanie sejm (za zgodą i wolą jego większości polskiej) zawsze uwzględniał..«

(Конець буде).

ремінений чарами в вовкулаку, остає в тім виді через кілька літ, а коли перейде речинець заклятя, він назад переміняє ся в чоловіка від удара, коли єго хтонебудь влучить по обручі, що опасує єго тіло.

Коли прийде вечір, то молодий зі старшим бояриною іде до своєї хати, а решта боярів розїзджає ся домів. Молода в сю пору вертає ся до дому з дружками, які співають ось яку пісню:

Да їхали бояри горою,
Да кликали Машечку з собою.
Я, бояри, не можу
Полюбила Ванічку, як душу!
— Ходи, Машечка, із нами
Дамо тобі кісоньку з перлами.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. Юліяни; римо-кат. Геновефи. — В пятницю: руско-кат. Анастазиї; римо-кат. Тита.

— **До орґанізаторів станиславівского округа.** Прошу П. Т. громадских орґанізаторів станиславівского округа, щоби підчас сьвят скликали в кождім селі довірочні збори, на котрих обговоривши справу виборів і виборчого фонда, зарядили вибір 5 делеґатів, людий що найсьвідомійших і найрухливійших. Тих 5 делеґатів з кождого села, заосмотрених в леґітимацию, підписану предсідателем і секретарем довірочних зборів, запрошую отсим до Станиславова на довірочну нараду, котра відбуде ся в пятницю дня 11. січня 1907 в комнатах Рускої Бесіди о год. 11. перед полуднем з отсим порядком дневним: 1) Хто має бути кандидатом? 2) Тактика виборча. 3) Як збирати виборчий фонд? 4) Вибір делеґатів до спільного окружного виборчого комітету. Від політичної орґанізациї станиславівского округа: *о. Єр. Бариш.*

— **Вісти з Руского Товариства педаґоґічного.** Краєва рада шкільна призволила товариству отворити приватну одноклясову школу з рускою мовою викладною в Яблонові (печеніжиньского повіта), де науку буде вести емер. учитель Іван Петришин. — Перерібка „Пригод по середущій Азиї“ славного скандинавского подорожного і ученого Свен Гедіна вже печатає ся. Дві перші частини, осмотрені в гарні ілюстрациї, буде розсилатись передплатникам в перших днях по лат. Новім році. Передплату на всі чотири части (2 К 40 с.) можна присилати ще тепер. — Товариство сподіє ся щирої коляди на свої школи і бурси. Земляки нехай не подивують, що пригадуємо ся їх памяти. Як би товариство не потребувало, то не просило би милостині на народні цілі. — Новий дім бурси вже будує ся. Сими днями вийшли накладом товариства гарні картки церепісні з видом нового дому бурси, по 10 сот. штука. Можна дістати в товаристві педаґоґічнім (ул. Сикстуска ч. 47) або в „Сокільскім Базарі“. — *Виділ.*

— **Вечерок з танцями у Львові.** Одинокий в наближаючих ся мясницях вечерок з танцями в салях "Народного Дому" у Львові відбуде ся в перших днях лютого 1907. р. заходом Товариства „Руска Захоронка“. Запрошеня розішле ся, як і день означить сими днями— *Комітет.*

— **По повороті з Америки.** П. Юліян Бачиньский повернув вже з інформацийної подорожи по Сполучених Державах і Канаді, де є рускі оселі і має привезти з собою богатий матеріял про житє-бутє наших поселенців. Небавом має п. Бачиньский виїхати в тих самих цілях на Чорноморє і до Приамурского Краю на Сибірі, де жиють Українці а опісля до бразилійскої Парани.

— **Трупа М. К. Садовского** грає тепер в м. Житомирі. Она складає ся переважно з молодих артистів, які під орудою такого досьвідченого артиста і режісера, як М. К. Садовский, грають з надзвичайним успіхом і ансамблем. На піст і великодні сьвята трупа Садовского переїздить до Київа і грати ме в народньому домі „общества грамотности“. До річи буде нагадати, що в 1906. році виходить 25 літ з того часу, як Микола Карпович, залишивши військову службу, зробив ся українським актором. На протязі сих 25 років він невтомно працював для українського театру; діяльність єго носила ідейний характер. Давнїшньою мрією М. К. було скласти цілком інтелїґентну українську трупу, яка працювалаб на українській сцені не для користи, а для того, щоб піднести на можливу вижину і придбати слави рідному театрови. Хоч ювілей Садовского виходить і в сьому році, але місцеві Українці думають витати М. К. тоді, як він буде в Київі, себто на кілька місяців пізнїше.

(„Рада“).

— **Давно вже бурса руска в Ярославі** не відкликувала ся до жертволюбивости загалу, гадаючи, що місцевими силами зможе піддержати ся і розвивати. Но надії завели нас, а именно минувший рік, в котрім, ідучи за загальним напрямом, не устроювано і у нас ніяких вечерків в користь бурси, причинив ся до погіршеня єї материяльного положеня. То-

му, хотячи зрекомпензувати сю страту, Видїл бурси осьміляєсь еще раз звернути ся до П. Т. жертволюбивої нашої Публики з уклінною просьбою о ласкаві жертви, причім мусимо пригадати, що руска бурса в Ярославі дуже красно розвиває ся, а в тім році, помимо невідардних відносин матеріяльних, дала поміч 60 ученикам тутешних шкіл середних. Ласкаві датки просить ся присилати на руки касира бурси о. Юрчака гр.-к. сотрудника в Ярославі. — *Видїл бурси св. Онуфрея в Ярославі.*

— **Краєва рада шкільна** перенесла в стан супочинку учительки: Іванну Пилипцівну в Глинянах, Марту Бобакову в Коморовицях і Марию Реліковску в Богущі; — признала ремунерациї за старанне веденє шкільних огородів учителям: Ів. Щепковскому в Залужу (Збараж), Ом. Майданівови в Болотні (Перемишляни) Йос. Пельчарови в Поражи (Лїсько) і Йос. Гузарскому в Седлисках (Львів); — вилучила громаду Бутилку нижну (окр. Турка) зі шкільного обсягу в Бутлї і зорґанїзувала 1-кл. школи в Корвовій (окр. Підгайцї), в Вальдорфі (окр. Городок) та перемінила 5 кл. мішану школу в Турцї на 5-кл. мужеску і 5-кл. женьску, з 1-кл. школу в Тресцяній на 2-клясову.

— **З перемиської епархії.** Управляючими сотрудниками установлені оо.: Йосиф. Савицкий в Ляшках мурованих і Ник. Поляньский в Яблїнці нижн. — О. Кирило Сїлецкий, парох і декан в Жужели, іменований тит. радником епископскої конзисториї. — О. Іван Мишковский, парох в Перегримцї, увільнений від обовязків містодекана дукляньского. — Презенту на парохію Стїбно одержав о. Волод. Вербенець. — Увільненє від конкурсового іспиту одержали: о. др. Ник. Малиняк і о. Леонт. Железївский. — Завідательство в Поздяче дістав о. Йосиф Горчицкий. — Сотрудництва одержали: о. Евген Козаневич, секуляризований єрей ЧСВВ. в Квашенинї і о. Вас. Кузич в Купновичах.

— **Зміни в устрою парляменту.** Тому, що число послів збільшить ся із 425 на 516, то конечно мусить наступити збільшене числа місць для послів. Рівно розширить ся реставрациї і ґардероби парляменту. На днях відбула ся в сальонї президента палати, ґр. Фетера, дотична нарада окремої комісиї, яка рішила небавом розпочати адоптацию, яка коштувати ме звиш 100.000 К і скінчить ся 30 в маю. По боках стане нових фотелїв 30, а давні фотелї звужить ся, аби зробити місце для уставлення нових. Для грубих послів буде се великою невигодою а для дуже грубих прямо не буде сидячого місця в парляментї. Вільно стоячих крісел не можна ставити в парляментї, аби посли не мали чим кидати підчас надто горячих розправ.

— **Спячка.** Лїкарский сьвіт в Берлїнї живо займає ся тепер випадком довготривалого сну, який належить до виїмкових явищ. Хорим на спячку є маґістрацкий урядник, який спить вже від червня 1906. Аби его удержати при житю, заливають єго що день легкими стравами. З приводу тої спячки професор медицини в Берлїнї, др. Айленбурґ викладав в клїніцї про подібні випадки. І так в селї Страмков коло Бреми заснула на ту хоробу дївчина і жива спала від 1886 до 1890. р. В Почдамі спав так само один улан в 1890. р. шість місяців і помер на запалене олегочної. Инший жовнїр в Прусах переспав на ту хоробу також пів року і виздоровів. В Гайнфельдї в Австриї долїшнїй спав якийсь селянин 18 днів, а по пробудженю був здоровий і рїзкий. У тих всїх випадках були причиною спячки сильні забуреня в нервовім укладї.

— **Морози.** З Італїї доносять, що там настала тепер така студінь, що в Венециї два жебраки, що ночували звичайно на підсїню палати дожів, замерали на смерть в Рїздвяну ніч. Також велика студінь має бути в Триестї і на цїлім австрийскім побережи Адрийского моря. — З Угорщини доносять також о нечуваних морозах. І так: Болотне озеро замерзло цїлковито, так, що прибережні мешканцї устроюють собі тепер совганки на тім озері, чого не затямили навіть найстаршї люди. В Семигородї морози вигнали з лїсів стада вовків. Зійшли они з гір в долину, напали на худобу, що була в поли, подусили кількасот овець і роздерли пастуха на кусні. — У Віднї першого дня лат. Рїздвяних сьвят показував тепломір —10° Цельзия, а в околици —16°. — В Парижи при —1° морозу упав такий великий снїг, щр трамваї і омнїбуси перестали їздити.

— **Сьвяточні дарунки.** В Рїздвяні сьвята чи на Новий рік є звичай між кревними, свояками і знакомими складати собі дарунки. Вибрати дарунок і вручити єго дотичній особі, як годить ся, є так само штукою, як приняти дарунок з відповідним настроєм. Дароване комусь з нагоди сьвят безвартісної дрібнички, або невідповідного предмету може обидити. Добре вихована людина йдучи до кого в гостї, не принесе з собою в дарунку кватирки оковити, може ще з чаркою, не дасть некурцеви коробки циґарів, не подарує старій паннї книжки про плеканє дїтий, так як нїхто мабуть не дарував би свому приятелеви з нагоди сьвят револьвера, нареченій шнурівки або ляльки. Чейже нїхто також не дарував би старшій особі книжки з дїточими малюнками, а дитинї перекладу фільософічної розвідки Павльсена. Даруючи комусь книжку, треба взагалї знати єї зміст, аби не попала в невідповідні руки. Дарунок належить вручити чи доставити у відповідний час, бо инакше він стратить на вартости, хочби як був цїнний та інтересний. Спосіб передавання дарунку є неменше важний. Завинути даровану річ в брудну ґазету і обвязати грубим, стріпатим шнурком — сьвідчило би про легковаженє дотичної особи. Заповіджений дарунок не зробить тої приємности, що ненадїйний. При роздїлюваню більшого числа дарунків в товаристві повинно ся вже з гори зазначити, що кому дати, а не дарувати щось одній особі, а потім відбирати і дати єї другій. На відповіднє приниманє дарунку годить ся також уважати. Допитувати ся даруючого, де він то купив — є негарно, питати про цїну — неприлично, а критиковане дарунку сьвідчило би про брак найпростїйшого виховання. Не гарно було би також плести в очи даруючому, що до єго дарунку придало би ся ще се і те. Не випадає рівнож байдужно відставити дарунок на бік, або в очах даруючого розділити єго між иншіх, або таки в цїлости кому другому дальше подарувати. Про подяку не забувати наказує вже сама чемність, бо подяка належить ся навіть за дрібницю.

— **Як справляти рибу до вареня?** Хто купує рибу до вареня і смаженя, повинен насамперед на то уважати, щоби она була жива. Неживої риби не треба купувати, бо она і не смачна і може бути навіть дуже шкідлива для здоровля. Живу рибу треба скоро вбити таким способом: Рибу треба сильно вдарити по голові або головою об стіл, щоби єї тим способом приголомшити, а відтак острим ножем перерізує ся єї при самій голові з гори так, щоби відтяти хребет від голови. В той спосіб відотнуть ся всї нерви, які ідуть до мозку і риба перестане жити. Відтак треба луску віскробати, а то робить ся в той спосіб, що скребе ся рибу против луски завсїгди від хвоста до голови. Окуневи треба ще перед тим відрубати плавки. Лина треба вложити в кипяток на хвильку, а тодї дрібна луска дасть ся легко віскробати. Опісля розрізує ся рибу вздовж черева аж до місця, де кінчить ся задна кишка але треба розрізувати осторожно, щоби не розрізати жовчи. При виїманю внутренности треба то уважно робити, щоби не роздусити жовчи. Жовч відрізує ся осторожно від печінки, а печінку лишає ся до ужитку. Так само з деяких риб лишає ся молочко і икру. Наконець вирізує ся плївку, яка іде попід хребет, очищує ся з крови, відрізує ся зяви і вимиває ся рибу та сполїкує ся, але не дає ся їй мокнути у воді. — Коли живу рибу треба далеко нести без води до дому, що буває иноді дуже недогідно, бо риба кидає ся, а для самої риби є то лиш мука, то найлїпше приголомшити єї на місци сильним ударом в голову. Також треба би тут звернути увагу й на то, що виймаючи рибу з води не треба єї ловити за очи і пальцями їх вицискати, бо то лиш непотрібна мука для неї.

Почтові оплати і телеґрафічні та телефонічні будуть від 16. сїчня с. р. в деяких катеґориях значно підвисшені. Передовсїм буде підвисшене порто місцевих листів з 6 на 10 с. Взагалї порто місцевих листів буде однакове з портом листів позамісцевих, супротив чого за письма тої катеґориї, що перевисшають нормальну вагу, буде платитись подвійне порто 20 с. Місцеві карткові листи по 6 с знесе ся, а на їх місце вийдуть карткові листи по 11 с (доси коштували 10 с) для місцевого і позамісцевого руху. Цїна переказів буде підвисшена на 3 с. Телеґрафічні бляикети будуть продаватись по 2 с за штуку. Доси давали їх безплатно. Місцеві телеґрами будуть оплачуватись однаково з позамісцевими (найменше 10 слів за 60 с). Значнїйше число оплат буде заведене в телефонічнім відділї. Нові телефонічні оплати будуть обовязувати від 1. сїчня 1907 лиш нових абонентів, а дотеперішних пів року пізнїйше. За уладженє нових телефонів буде платитись, як доси, окрема такса. Підвисшені будуть також оплати за доручене пакетів, грошевих листів і переказів з 10 на 20, зглядно з 6 на 10 с. Всї ті постанови війдуть в житє з днем 16. сїчня 1907 р. Мінїстерство торговлї надієсь, що наслїдком підвисшення згаданих оплат побільшить дотеперішні доходи о 5,600.000 К річно.

— **Зелїзничі катастрофи.** Коло стациї Сереґна лїнії Сеґедин-Темествар угорскої державної зелїзницї наслїдком сильної заверухи зсовз із шин тяґаровий поїзд. В ночи наїхав на сей тяґаровий поїзд особовий, при чім розбило ся кілька ваґонів, обі льокомотиви, а кілька осіб потерпіли легкі ушкодження. — Більша катастрофа приключила ся в пятницю недалеко Еліот в Анґлії. Була така велика заметіль, що особовий поїзд не міг далї їхати і став у снїгу; небавом наїхав на него експресовий поїзд і розбив два послїдні ваґони особового поїзду, при чім погибло 22 осіб а більше як 30 осіб тяжко поранило ся. Між скалїченими находить ся лїб. посол Блек, яхий втратив обі ноги. — Недалеко Аверсберґу на лїнії Гамбурґ-Кельн наїхав в недїлю поспішний поїзд на тяґаровий, при чім погибли 4 особи, а богато осіб понесли тяжкі ушкодження. Того самого дня коло Бріль на лїнії Віденъ-Остенде прийшло до карамболю між тяґаровим а люксусовим поїздом. Одна особа із прислуги втратила житє.

— **Дрібні вісти.** В Перемишли збанкротував купець Йосиф Герциґ. Чинний стан конкурсової маси виносить 57.000 К, а пасивний 110.000 К. Герциґа арештовано. — Зі Львова пропав висшої ранґи маніпуляцийний урядник маґістрату.Говорять, що він виїхав за границю зі страху перед прокураторию, яка була би єго потягнула до одвічальности за довги.

— **Гумористичний кутик.**

На годинї греки (автентичне).

Професор: Дутка, маєш препарацию?

Ученик: Я, прошу пана пфесора, забув дома.

Професор: Подай єї сюда, най запишу в нїй „трету“.

— **Репертуар міского театру у Львові.**

В середу: »Ми« сучасна штука в 3 д. А. Креховецкого.

В четвер: »Солодка дївчина«.

Други Соколи і Сокілки! Памятайте, що львівский „Сокіл“ збирає жертви на будову свого дому.

Телеґрами

з дня 2. сїчня 1907.

Віденъ. Шеф секциї проф. др. Отто Бендорф помер нинї рано.

Рим. Кардинал Мартінелї тяжко занедужав.

Прага. Ческа рада народна оповістила комунїкат з засїдана відпоручників всїх ческих

політичних сторонництв, з виїмкою аґрарників. На тім засїданю ухвалено концентрацию всїх ческих народних сил до оборони загальнонародних ческих інтересів перед затїями Нїмцїв. В дискусиї зазначено, що треба конче примінити ту спільну акцию при найблизших виборах до парляменту. Ухвали вислано також аґрарникам з просьбою, взяти їх під розвагу і пристати до загальної акциї.

Краків. При нинїшнім тягненю краківских льосів головна виграна 50.000 К упала на льос ч. 50.411; 6000 К виграв льос ч. 63.013, а по 1200 К льоси чч. 8609, 15042, 20330, 34860 і 63037.

Москва. На надзвичайнім дворяньскім зібраню внесено реферат про особи, що підписали виборску відозву. Депутати і предводителї дворяньства, признаючи сей вчинок безчесним, пропонували зібраню виключити з московского дворяньского зібраня Кокошкина. Почались суперечки. Предсїдатель Давидов, ґраф Хрептович, Бутенев, Шіпов, та инші доводили, що нема чого поспішати, треба зождати на рішене суду, бо коли Кокошкина ви- [illegible] право судити своїм судом. При голосованю перейшла ухвала за виключенєм 198 голосами проти 80.

Новий Йорк. Рукфелер жертвував на унїверситет в Чікаґо 3 мілїони долярів.

Материяли до національно-полїтичного і культурного житя Русинів.

Лист Данила Танячкевича до львівскої Громади на руки Ол. Барвіньского.

Без дати і місця,
неперечно 1868. р.

Дорогі, єдині
панове громадо!

Вже й готове, що обіцявъ вамъ... Простіте, що трохи пізнійше якъ обіцявъ... — Не своє то народнє, а ні таки що се друге підійде и вирве у тебе вольну годину... Отъ и забарився... Та часъ мабуть не перебігъ ще такого акту... и теперъ догідна пора... Читайте читайте її... громацькимъ розумомъ наставте... и гайда у »Русь«, а при тому и книжочками, нехай знають люди хто ми?...

Сказавъ я слово може немудренне, але таки віхто одъ Єсмані до Сяну не дорікне мені: »погапо — погано, Даниле!«

Теперъ більшъ вамъ нічого не посилаю — але незабаромъ зъ кінцем сего тижня, бо на другий стелетця мені дорога — вишлю „конкурсъ на граматику риднёї мови« — и хочъ частину літературніхъ озирківъ!

А ще! »Русь« пішла надъ сподівання далеко — не такъ то вже поділомъ Галичини, — але приміткою надъ увагами Н. A. Zeitung въ 16 номері надъ гостиною Славянъ у Петербурзі (у перегляді дневниківъ) — справді я здивувась... таки бачу моя бере.. Але коли вона прийше въ основу нашъ мемориялъ, и по ёму робити стане, такъ и не виглядати намъ більшъ одъ неі нічого,..

А покищо ви ладнайте и міркуйте, и усі голови у єдну поскладайте и міркуйте, висилайте и друкуйте! Буде надруковане, то пришлю свій підписъ, а надійсь не я одинъ.

Прощавайте! и я кажу: Caveant consuli..

А покищо, я вамъ кажу, шо й в мене не аби який політикъ, — якъ випишу конкурсъ на граматику то подуріють Москалі.

Таки прощавайте

Вашъ та Вашъ

Данило.

Пошукайте у статистикахъ який гуртовий процентъ Ляхівъ на нашихъ Украінахъ?

Ага! А зъ України не ма вісті?

Картинку до Заревича, коли подавати мете працю оддайте.

— **Виказ жертв** на бурсу Товариства »Просьвіта« в Золочеві за рік 1905/6 (в коронах): О. Дякон з Махновець 3, Читальн. в Струтинї 11, колядою в Богутинї зібрано 5, Комітет церковний в Городилові 10, складка з соборчика деканального 7·20, п. С. Наливайко в Ольшаницї 5, о. Доманик від братства з Ольшаницї 20, о. Макаревич 3·43, о. Бородайкевич з Тростянця з акафистів 8·85, від склепу »Просьвіти« в Тростянци 5, о. Бородайкевич від себе 5, о. Паньчишин з Гологір 5, о. Нестор з коляди в Ремизівцях 12·25, о. ігумен Залуцкий з Підгорець 5, о. Дольницкий з коляди в Скваряві 22, о. шамбелян Словицкий з Буска 10, Чайковский з Колтова 10, о. Савула з такс метрик. 6, о. В. Кузьма з Плугова з такс 4, Уряд парох. в Середпільцях 1, п. Ґурнацкий з Городилова 2, громада Тростянець 20, п. Кусїль 4, п-ві М. Безпалькова з Городилова 6, Видїл пов. в Золочеві 50, сойм 100, Хв. Тов-о вз. кред. Днїстер 100, проф. Лїтиньский 4, о. Гургаль з Глубічка 6, о. Гаврисевич 6, п. Теодор Наливайко з Тростянця 10, радн. Балтарович 6, п. С. Бучацкий 2·50, радн. Виханьский 12, проф. Галущиньский 6, проф. Грицевич 1·50, о. Громницкий 6, радн. Дольницкий 6, адв. Дрогомирецкий 6, п. Ем. Залїнский 6, о. Петриця 6, радн. Скобельский 8·50, п. Лазорко 5·50, проф Примак 4.

[illegible] шамбелян Чемериньский 5 кірців бульби і 50 клґ. круп гречаних, громада Белзець 106 клґ. пшона, 40 клґ. муки, 32 клґ. круп гречаних, 27 клґ. фасолї, 5 клґ круп ячмінних, о. В. Чайковский $1\frac{1}{2}$ лїтри смальцю, Борейко 60 яєць, Кобаса господар з Рикова 1 клґ. масла, Кучкуда 12 яєць, п. Кузьма з Почапів 8 боговців хлїба, 1 вінок цибулї, 2 ґарцї фасолї, 2 ґарцї круп гречаних, 4 корцї бульби, Костів $1\frac{1}{2}$ ґарця цибулї, »Народна Торговля« 50 клґ. муки. — Всїм П. Т. Жертводавцям складає отсим видїл бурси сердечне »Спасибіг« і просить о ласкаву память на нашу институцию в будучности.

— **Скарбник львівского „Сокола“** має на продаж білети до фризиєра по низьких цінах Провізия з білетів призначена на дохід „Сокола“.

Рухові вправи в львівскім Соколї.

Члени: Понедїлок, середа, пятниця від 7—8.
Членицї: Второк, четвер, субота від 4—5.
Хлопчики: Понедїлок, середа, пятниця від 5—6.
Місячна оплата одна корона.
Приходїть і вправляйте!

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-европейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	**12·20***. 6·10, **1·40** 5·45, 9·05*
„ Кракова	**2·31***, 5·50*, 8·45, **1·30**, 5·25, **8·40** 9·30*
„ Підволочиск	7·20, 11·45, **2·20**, 5·50, 10·30*
„ Лавочного	7·29, 11·50, 10·50*
„ Рави руской	7·50, 4·50
„ Станиславова	8·05
„ Самбора	8·15, 1·50, 9·20*
„ Яворова	8·18, 4·37
„ Коломиї	10·05
„ Ряшева	10·35

На Підзамче.

„ Підволочиск	7·05, 11·30, **2·08**, 5·35, 10·16*

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	**12·45***, 1·—*, **2·45**, 6·35* 10·05*
„ Іцкан	**2·51***, 6·15, 9·20, **2·40**, 10.40*
„ Підволочиск	6·20. 10·55, **2·21**, 6·15*, 9·50*
[illegible]	[illegible]
„ Лавочного	7·30, 2·50 6·25*
„ Самбора	8·55, 4·15, 10·51
„ Станиславова	9·10*
„ Белзця	10·45
„ Ряшева	4·05
„ Коломиї	3·30
„ Рави руской	7·25*, 11·35*
„ Стрия	11·10*

З Підзамча:

„ Підволочиск	6·32, 11·07, **2·32**, 6·27*, **10·02***.

Примітка. Поїзди посьпішні друковані є черенками товстими; поїзди нічні є назначені звіздкою. Пора нічна числить ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди і т. д. можна набувати через цїлий день в міскім бюрі ц. к. державних зелїзниць, пасаж Гавмана ч. 9.

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский**. З друкарнї В. А. Шийковского.